

A GAZDASÁGI ERŐFÖLÉNNYEL VALÓ VISSZAÉLÉS TILALMA

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL
VERSENYKULTÚRA KÖZPONT

2007

MIT JELENT ÉS MIÉRT FONTOS A GAZDASÁGI ERŐFÖLÉNNYEL VALÓ VISSZAÉLÉS TILALMA?

Ha egy piacon verseny van, több vállalkozás küzd a vásárlókért, akkor a cégek kénytelenek a vevők kedvét keresni, azokat alacsony árakkal, jobb minőségű termékekkel, kedvezőbb értékesítési feltételekkel maguknak megnyerni — hiszen ha nem tennék, a vevők könnyen átpártolhatnának a versenytársakhoz. Ha azonban a vevők jelentős részének nincs igazi választása, mert egy cég, esetleg néhány cég megkerülhetetlen a piacon, akkor még ha elégedetlenek is, sem tudnak mástól vásárolni — a verseny nem képes megvédeni a fogyasztókat. Ilyenkor különösen fontos, hogy az erőfölénnyel rendelkező cég ne korlátozza tovább a piacon amúgy is lecsökkent versenyt.

Önmagában azt, hogy egy vállalkozásnak jelentős piaci ereje van, azaz erőfölényt élvez, nem tiltja a versenytörvény. Ha egy vállalat nagyon jó, vagy éppen teljesen új terméket állít elő, könnyen kerülhet ilyen pozícióba, ez inkább kedvező a fogyasztóknak. Ami tiltott, az a helyzetével, a gazdasági erőfölényével való visszaélés.

Mikor van gazdasági erőfölényben egy vállalkozás?

A versenytörvény szerint akkor van erőfölénye egy vállalkozásnak, ha a piac többi résztvevőjétől (a vevőktől, versenytársaktól, beszállítóktól) nagymértékben függetlenül tud működni anélkül, hogy döntései során érdemben tekintettel kellene lennie rájuk. Az ilyen cég tartósan kedvezőtlenebb feltételeket tud elfogadtatni fogyasztóival: jellemzően tartósan magas árakat tud érvényesíteni — vagyis hosszabb ideig drágábban adhatja termékeit, mint amit akkor kérhetne, ha verseny lenne, és ezt megteheti anélkül, hogy a fogyasztók elpártolnának tőle.

Az erőfölény léte nem jelenti azt, hogy egyáltalán nincs lehetőség versenyre, de mindenképpen jelzi, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás vezető szerepet tölt be a piacon, versenytársainál jóval erősebb. Egy erőfölénnyel rendelkező cég piaci súlya akkora, hogy döntéseivel a teljes piacot, a megtermelt, illetve az értékesített mennyiséget és az árakat egyaránt befolyásolni tudja.

Ez jellemzően akkor van így, ha egy cég jelentős piaci részesedéssel rendelkezik¹, miközben a már piacon lévő versenytársai nem tudják bővíteni a termelésüket, és ráadásul a piacra való belépés is nehéz (mert például jelentős beruházásra, reklámkiadásra van szükség, vagy mert csak nagy mennyiségben éri meg termelni).

Beszélhetünk-e erőfölényről, ha nem eladóból, hanem vevőből van kevés?

Igen, bár a jellemzőbb eset, hogy eladóból van kevés és a vevőknek nincs igazán választási lehetősége, de előfordul az is, hogy a vevő megkerülhetetlen, és ő van erőfölényben. Által-

¹ Ha például 80%-os piaci részesedése van egy vállalatnak, akkor valószínű, hogy erőfölényben van, míg ha 20% a részesedése, akkor nagyon valószínűtlen.

lában a vevői erőfölény kevésbé veszélyes a végső fogyasztók jólétére, mint ha az eladó van erőfölényben.

Mikor van több vállalkozás együttesen erőfölényben?

Előfordul, hogy egy-egy cég egyedül ugyan nem, de más cégekkel együtt képes a többi versenytárstól, a vevőktől és a beszállítóktól függetlenül viselkedni. Több cég akkor van közös erőfölényben, ha úgy viselkednek, mintha egy vállalkozás lennének, bár erre jellemzően nem kötöttek kifejezett szerződést. (Ha közvetlen versenykorlátozó szerződést kötöttek volna, az versenykorlátozó megállapodásnak, kartellnek minősülne, és emiatt lépne fel vele szemben a GVH.) Például azért nem versenyeznek igazán egymással, mert valamilyen különleges érdekkötélék van közöttük. Ez fakadhat többek között abból, hogy (nem többségi) tulajdonosi kapcsolat van közöttük vagy a piac különleges szerkezete is kiválthatja.

Milyen magatartások minősülnek erőfölénnyel való visszaélésnek?

Az erőfölényben lévő vállalkozás(ok) olyan viselkedése a legkárosabb, amelynek célja az egyébként is meggyengült piaci verseny további korlátozása a versenytársak kiszorítása, terjeszkedésük akadályozása vagy a hatékony versenyzéstől való elrettentése révén. Az ilyen ún. versenykorlátozó, kiszorító hatású piaci magatartások különféle formákat ölthetnek, így ilyen lehet a szerződéskötéstől való elzárkózás, az árukapcsolás (ha nem feltétlenül összetartozó dolgokat együtt árulnak), a kizárólagos szerződésre való kötelezés vagy bizonyos árképzési módok. A formától függetlenül ezek azzal a hatással járnak, hogy a versenytársak a piacról kiszorulnak vagy terjeszkedési lehetőségük, aktív versenyzésre való képességük jelentősen csökken. A versenytársak kiszorulása, meggyengülése után pedig a fogyasztóknak még kevesebb lehetőségük marad a választásra, így az erőfölényes cég ki tudja zsákmányolni őket.

Az erőfölénnyel való visszaélések másik formája az ún. kizsákmányoló stratégiák alkalmazása. Ilyenkor az erőfölénnyel bíró cég a vevőivel szemben érvényesíti erős alkuerejét és rosszabb feltételek elfogadására bírja rá őket: árat emel, nem kívánt szolgáltatást, hátrányos szerződéses feltételeket kényszerít rájuk. Ezzel az erőfölényes cég úgymond kizsákmányolja vevőit, saját profitja növelése érdekében.

Hogyan állapítható meg, hogy volt-e a jogsértés?

Az erőfölénnyel való visszaélés bizonyításához háromlépcsős elemzés szükséges. Először azt kell meghatározni, hogy melyik az a piac, amelyen a vállalkozás állítólagos erőfölénye fennáll (ez az ún. „érintett piac”, amelyet a feltételezett visszaélés érintett). Ennek eldöntése után kell vizsgálni, hogy ezen a piacon a vizsgált vállalkozás(ok) gazdasági erőfölényben

van(nak)-e. Ha bizonyítást nyert az erőfölény megléte, akkor azt kell megvizsgálni, hogy azzal visszaélt(ek)-e.

Hogyan állapítható meg, mi az érintett piac?

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés sohasem általában „a piacon” történik, hanem mindig egy meghatározott piacon, vagyis egy adott termékkörben és adott földrajzi területen érezteti a hatását — ez az érintett piac. Azok a termékek vannak egy piacon, amelyeket a fogyasztók jellemzőik, árak és rendeltetésük alapján egymás ésszerű helyettesítőinek tartanak. Földrajzilag az érintett piac azt a területet öleli fel, ahol nagyon hasonlóak a versenyfeltételek.

Az érintett piac meghatározásán keresztül fel lehet mérni, hogy mekkora a visszaéléssel gyanúsított vállalkozás piaci részesedése, hogy kik a versenytársai, üzletfelei, vevői, hogy kik a végső fogyasztók, így azt, hogy rendelkezik-e az illető cég erőfölénnyel.

Milyen esetekben szokott fellépni a GVH?

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés konkrét esetei Magyarországon leggyakrabban olyan nagy vállalkozások piaci magatartásai kapcsán szoktak felmerülni, mint a közüzemi szolgáltatók (áramszolgáltatók, gázosztályok), az elektronikus hírközlés területén működő cégek (különös tekintettel a kábeltelevíziós társaságokra), a bankok vagy nagy ipari vállalkozások.

I. KIZSÁKMÁNYOLÓ, A VEVŐKET KÖZVETLENÜL MEGKÁROSÍTÓ VISSZAÉLÉSEK

Az erőfölénnyel rendelkező cég vevői csak korlátozottan tudnak átpártolni más szolgáltatókhoz, ha rossz, drága szolgáltatást kapnak. Amire a korlátozott verseny nem képes azt a törvényi szabályozás próbálja biztosítani, amely előírja, hogy az erőfölényes cég nem alkalmazhat túl magas árakat vagy egyoldalúan előnyös szerződési feltételeket.

a) Túlzottan magas ár

Az erőfölénnyel rendelkező cég visszaélést követ el, ha a fogyasztók, vásárlók rovására tisztességtelenül magas árakat alkalmaz. Sajnos azonban általában nem lehet megfigyelni a piacon azt a „verseny melletti árat”, amivel össze lehetne vetni az erőfölényes cég árait annak megállapítására, hogy azok túl magasak-e.

Leegyszerűsítve azt lehet mondani, hogy túlzottan magas egy ár, ha meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetés adott szakmát jellemző kockázatával arányban álló hozam alapján adódó („tisztességes”) nyereség összegét. Ilyenkor is gondot okoz azonban annak megállapítása, hogy a vállalkozás összes költsége közül melyek

indokoltak, illetve hogy mekkora is az elvárt nyereség. Mindez arra inti a GVH-t, hogy óvatosan bánjon a marasztalásokkal.

↘ A GVH túlzó árazást állapított meg például több kábeltélevíziós cégnél, ahol a vállalkozás az inflációt jóval meghaladó mértékben emelte előfizetési díjait, miközben költségei nem emelkedtek.

Egy gázszolgáltató esetében előfordult, hogy a cég önkényesen, a költségek felbecslése, normakalkuláció nélkül állapította meg árait, így nem figyelt oda, hogy az biztosan ne legyen tisztességtelen.

b) Indokolatlan előny kikötése, hátrányos feltételek kikényszerítése

Az erőfölénnyel rendelkező cég nem köthet ki magának indokolatlanul egyoldalú előnyöket.

↘ Egy kereskedelmi bank az általa gyakorlatilag kizárólagosan forgalmazott lakáshiteleknél a szerződéskötéskor rögzítette jogosultságát a hitel kamatának és kezelési költségének egyoldalú megváltoztatására a mindenkori pénzüpi helyzettől függően. Az ár egyoldalú megváltoztatására vonatkozó szerződéses kikötést a GVH gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősítette.

Egy kereskedelmi bank az 50 dollár alatti devizaszámlák megszüntetése érdekében zárlati díjat, és azzal egyidejűleg kifizetési (átutalási) jutalékot vezetett be, ennek következtében az ilyen devizaszámlával rendelkező ügyfelei csak veszteséggel juthattak hozzá pénzükhöz. A GVH a bank magatartását jogsértőnek minősítette.

Egy energiaszolgáltató társaság a megrendelői számára hátrányos feltétel (díjemelés) elfogadását úgy kényszerítette ki, hogy az azok termelő tevékenységéhez nélkülözhetetlen energiaellátást megszüntette.

A kábeltétvét működtető társaság erőfölénnyel való visszaélését állapította meg a GVH, amikor a programcsomagok összetételét az előfizetők számára hátrányos (egyoldalú) módon, a fogyasztói igények felmérése nélkül változtatták meg.

Több mobilszolgáltató úgy alakította ki a hangposta-szolgáltatását, hogy a hívó félnek akkor is fizetnie kellett, ha nem kívánt üzenetet hagyni. A GVH előírta, hogy a szolgáltatás tényleges igénybevétele után kelljen fizetni.

c) Árdiszkrimináció

A versenytörvény tiltja az üzletfeleknek az árak vagy egyéb üzleti feltételek tekintetében történő olyan megkülönböztetését is, amely az egyes üzletfeleknek versenyhátrányt okoz.

Lényeges, hogy csak az azonos értékű vagy jellegű ügyletek esetében tilos az eltérő árak (és feltételek) alkalmazása, vagyis nem tekinthető diszkriminációnak, ha a vállalkozás például a nagyobb mennyiségben vásárló üzletfelei részére kedvezményeket nyújt.

II. KORLÁTOZÓ, KISZORÍTÓ HATÁSÚ, A VEVŐKET A VERSENY KORLÁTOZÁSÁN KERESZTÜL SÚJTÓ VISSZAÉLÉSEK

Az erőfölénnyel rendelkező cég versenytársainál nagyobb erejét arra is felhasználhatja, hogy azokat a piacról kiszorítsa. Ez a verseny és a fogyasztók számára is káros lehet: csökkenhet a fogyasztók számára elérhető választék, és a még nagyobb erőfölényt elért cég magasabb árakat, rosszabb feltételeket tud rákényszeríteni a fogyasztókra.

Néhány elterjedtebb kizorító hatású vállalati magatartást itt is bemutatunk, de ez messze nem az összes — az erőfölénnyel bíró vállalatok számos eszközön (áron, egyéb szerződési feltételeken) keresztül korlátozhatják a versenyt.

a) Túlzottan alacsony ár, felfaló árazás

Az erőfölényes cég megteheti, hogy a veszteséget is vállalva tartósan alákínál a versenytársainak, és miután azok csődbe mentek, kiszorultak a piacról, megemeli árait. Sajnos azonban nehéz megmondani, mikor van erről szó, hiszen az árengedmények a piaci verseny természetes velejárói. Ráadásul a költségek meghatározásával kapcsolatban a túlzó árazásnál leírt problémák itt is felmerülnek. Az is óvatosságra int, hogy a túl alacsony ár rövid távon hasznos a fogyasztóknak, és csak sikeres kizorítás és aztán jelentősebb tartós áremelés esetén káros.

b) Árprés

Előfordul, hogy egy alapanyag, félkész termék gyártója, valamilyen infrastruktúra tulajdonosa erőfölénnyel bír, arra más cégek is rá vannak utalva, miközben ő ezekkel a cégekkel versenyezve egyúttal a fogyasztókat is kiszolgálja. Ilyenkor, ha csak olyan feltételekkel értékesít a termékét felhasználó versenytársaknak, hogy azok képtelenek a fogyasztókért versenyezni vele, ez versenyjogi jogsértésnek, árprésnek minősül.

Távközlési szolgáltatások esetében előfordult, hogy a hálózatüzemeltető és ekként erőfölényes vállalkozás olyan kis árkülönbséget hagyott a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi ADSL hozzáférés árai között, hogy az már nem fedezte az Internet szolgáltatáshoz fűződő költségeket.

c) Árukapcsolás

Ha egy vállalatnak valamilyen piacon erőfölénye van, megpróbálhatja ennek segítségével más piacokon is korlátozni a versenyt. Például csak akkor értékesíti azt a termékét, amely-

nek a piacon erőfölénye van, ha valamely más piacon árult termékét is megveszik. Ilyenkor a „másik” terméket előállítók kiszorulhatnak a saját piacukról (versenykorlátozás), és esetleg a vevő is olyan termék vásárlására kényszerülhet, amit nem szeretett volna megvenni (kizsákmányolás).

↘ A vezetékes telefonszolgáltatókkal fordult elő, hogy csak olyan fogyasztóknak voltak hajlandók ADSL-alapú Internet hozzáférést adni, akiknek volt vezetékes telefon előfizetésük is. Így a csak internetet használni kívánó fogyasztókra rákényszerítettek egy telefonszolgáltatást, és az ADSL szolgáltatást kínáló versenytársak működését is megnehezítették. A GVH eljárása során a telefonszolgáltatók vállalták, hogy „csupasz” ADSL szolgáltatást is nyújtanak, nem kényszerítik rá a telefonelőfizetést a csak internetet használni kívánókra.

d) A piacra lépés akadályozása, a piacról való kiszorítás

Kiemelkedően jó helyzetük megőrzése érdekében az erőfölényes cégek néha törvénybe ütköző módon is megpróbálják megakadályozni újabb cégek piacralépését.

↘ A szabályozott piacok (vasút, villamos energia) megnyitása után, illetve során többször felmerült például a gyanú, hogy a korábban kizárólagos szolgáltatási joggal bíró szereplők a fogyasztók lekötésével (hosszú távú szerződésekkel), illetve az új piacralépők hátrányos megkülönböztetésével, működésének megnehezítésével ártottak a versenynek.

Egy városi vízmű vállalkozás kizárólag azokkal a fogyasztókkal kötött egyedi vízmenyiség mérési szerződést, akik az általa meghatározott két típusba tartozó mellékvízmérőt szereltették fel. Miután Magyarországon a versenyfelügyeleti eljárás idején összesen 77 mellékvízmérő típus volt forgalomban, e magatartás korlátozta az ezek gyártói-forgalmazói közötti versenyt, akadályozva az érintett földrajzi piacra (a város és környéke) való belépést.

e) Elzárkózás az üzleti kapcsolattól

Az erőfölényes cégnek nem szabad indokolatlanul elzárkóznia az ügylet jellegének megfelelő üzleti kapcsolat létrehozásától, illetve fenntartásától.

↘ Egy temetkezési vállalkozás nem tette lehetővé, hogy az általa üzemeltetett temetőben más vállalkozás is végezhesen temetést. A szerződéskötéstől a temetőt üzemeltető vállalkozás érdemi gazdasági indok nélkül zárkózott el, ezért a GVH a magatartását jogsértőnek minősítette.

HOGYAN ÉRTESÍTHETI A GVH-T, HA A FENTIEKHEZ HASONLÓ MAGATARTÁST ÉSZLEL? – A GVH ELJÁRÁSAINAK RÖVID ISMERTETŐJE

Ki fordulhat a GVH-hoz?

A GVH-ra irányadó szabályozás értelmében bárki élhet bejelentéssel vagy panasszal a hivatal felé, aki versenyjog-sértőnek vélt magatartást észlel. A bejelentőnek/panaszosnak semmiféle jogi érdeket, érdekeltséget nem kell bizonyítania, lehet versenytárs vagy fogyasztó, de a terméket meg nem vásárló, szolgáltatást igénybe nem vevő személy is jogosult beadványával a jogsértőnek vélt magatartást a GVH-nak jelezni.

Milyen formában fordulhat a GVH-hoz?

2005. november 1-jétől kétféleképpen lehet a GVH-hoz fordulni és versenyfelügyeleti eljárás indítását kezdeményezni: bejelentés vagy panasz formájában.

A beadványok főbb jellemzői az alábbiak:

1./ Bejelentés

Bejelentés a GVH által **közzétett formátumú, megfelelően kitöltött űrlap** GVH-hoz történő benyújtásával tehető. Ez a GVH honlapján <http://www.gvh.hu/urlapok>, illetve ügyfélszolgálatán férhető hozzá, de kérésre postai úton is küldünk. Az űrlap kitöltésekor figyeljen arra, hogy valamennyi kötelezően kitöltendő, sérelmezett magatartásra vonatkozó rész adatait megadja, illetve az űrlapot aláírja. Az űrlapot postai úton vagy személyesen, illetve minősített elektronikus aláírással ellátva e-mailben (bejelentes@gvh.hu) is benyújthatja a hivatalhoz. Amennyiben nem ilyen módon jár el, a GVH a beadványt panaszként kezeli.

Amennyiben a bejelentésben foglaltakkal kapcsolatban a GVH **eljárásra nem jogosult**, köteles a bejelentést 15 napon belül a **hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv részére áttenni**, és erről a bejelentőt értesíteni.

A bejelentő **kérheti, hogy ne fedjék fel személyét**, illetve azt a tényt, hogy bejelentést tett a GVH-nál.

A bejelentés beérkezésétől számított hatvan napon belül (amely indokolt esetben további hatvan nappal meghosszabbítható) a vizsgáló végzéssel **vizsgálatot rendel el, vagy végzéssel megállapítja**, hogy a bejelentésben foglalt, a bejelentés alapján lefolytatott eljárásban beszerzett adatok alapján a **versenyfelügyeleti eljárás megindításának feltételei nem állnak fenn**.

A korábbival azonos tartalmú, ugyanazon bejelentő által tett ismételt bejelentés elbírálása mellőzhető.

Amennyiben a GVH nem indít versenyfelügyeleti eljárást, végzését a bejelentővel minden esetben, a bejelentettel pedig akkor kell közölnie, ha az eljárásban részt vett. A végzéssel szemben a bejelentő a közléstől számított nyolc napon belül jogorvoslati kérelemmel élhet, melyet a Fővárosi Bíróság közigazgatási nemperes eljárásban bírál el.

2./ Panasz

Panaszként kezeli a GVH a **bejelentésnek nem minősülő beadványokat**. Ha az Ön által választott szerkezetben, tetszése szerint leírja, hogy milyen tények alapján kifogásolja a kérdéses piaci magatartást, és ezt eljuttatja hozzánk, akkor megkeresése panasznak fog minősülni. A panasz előterjesztésének nincsenek formai követelményei, azonban az ügyintézéshez szükséges, hogy a beadványban feltüntesse a nevét és pontos levelezési címét. Panaszként kezeli a hivatal azokat a beadványokat is, amelyeket más hatóságok tesznek át elbírálásra a GVH-hoz.

Amennyiben a panaszban foglaltakkal kapcsolatban a GVH **eljárásra nem jogosult, köteles** a panaszt **tizenöt napon belül** a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv részére **áttenni, és erről a panaszost értesíteni**.

A panaszt a beérkezésétől számított **harminc napon belül kell elbírálni**. Ha az elbírálás előreláthatólag harminc napnál hosszabb ideig tart, a vizsgáló erről a panaszost az eredeti határidő lejárta előtt — az elintézés várható időpontjának megjelölése mellett — tájékoztatja.

A panaszos **kérheti, hogy ne fedjék fel személyét**, illetve azt a tényt, hogy panaszt nyújtott be a GVH-hoz.

A korábbival azonos tartalmú, ugyanazon panaszos által tett ismételt, továbbá a névtelen panasz elbírálása mellőzhető.

A panasz alapján a vizsgáló dönt a szükséges intézkedések megtételéről, s erről a panaszost **tájékoztatja**. Amennyiben a GVH a panasz alapján versenyfelügyeleti eljárást nem indít, a panaszos e döntés ellen jogorvoslattal nem élhet.

A bejelentéses, illetve a panaszos eljárás célja egyaránt annak eldöntése és megalapozása, hogy a GVH indítson-e versenyfelügyeleti eljárást a kifogásolt magatartás vizsgálatára.

Milyen esetekben jár el a GVH?

A GVH akkor indít versenyfelügyeleti eljárást, ha a kifogásolt magatartás, tevékenység vagy állapot a **versenytörvény (vagy az uniós versenyjog) rendelkezéseit sértheti**, feltéve, hogy az eljárás a **GVH hatáskörébe** tartozik és az eljárás lefolytatását a **közérdek védelme szükségessé teszi**. Mivel minden eset más és más, esetenként kell értékelni, hogy a GVH eljárását a közérdek védelme indokolja-e. Ennek során a GVH általában olyan tényezőket vesz figyelembe, mint például, hogy a szóban forgó magatartás

- nagyobb számú fogyasztóra/piaci szereplőre kihat-e,
- jelentős piaci szereplő tanúsítja-e,
- kiválthatja-e más piacokon is a verseny, illetve a versenyképesség csökkenését.

A GVH versenyfelügyeleti eljárásai — mind a fogyasztók megtévesztése, mind a versenykorlátozó megállapodások, mind a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja esetén — hivatalból indulnak, függetlenül attól, hogy a GVH maga észlelte-e — piacfigyelő munkája során — a szóban forgó, jogsértőnek vélt magatartást vagy arra panasz, illetve bejelentés hívta fel a hivatal figyelmét. A panaszok és a bejelentések ily módon a hivatal munkáját segítő fontos piaci jelzések lehetnek.

Az uniós versenyjog alkalmazása

Egy-egy versenyjogsértő magatartás nemcsak az ország határain belül éreztetheti hatását. Az európai uniós csatlakozás óta az Európai Közösségek versenyjogát Magyarországon is alkalmazni kell, amelyre a közösségi versenyhatóság, az Európai Bizottság Verseny Főigazgatósága mellett valamennyi tagállami versenyhatóság (így a GVH) is jogosult és egyben köteles. A GVH gyakorlatában ez azt jelenti, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaéléseket vizsgáló ügyekben abban az esetben, ha a vállalkozás(ok) magatartása érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, a közösségi versenyjog alapján kell eljárni. A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt — tényleges vagy potenciális, közvetett vagy közvetlen — hatás megvalósulhat a tényleges határokon keresztül gyakorolt piaci magatartások befolyásolásával (pl. export, import tevékenységre vonatkozó megállapodások), vagy a versenystruktúrájának módosításával (pl. a nemzeti piacot lezáró, a kívülről érkező versenyt korlátozó megállapodások, erőfölényes magatartások). Ezáltal pedig a közösségi versenyjog alkalmazása nem csupán a jólét növelésének, hanem az egységes piac kialakításának is eszköze.

A versenyfelügyeleti eljárás lefolyása

A vizsgálat megindításakor a GVH-nak 180 nap áll rendelkezésére annak megítéléséhez, hogy a sérelmezett magatartás sérti-e a versenyszabályokat. A 180 napos határidő indokolt esetben két alkalommal, esetenként további 180 nappal meghosszabbítható.

A versenyfelügyeleti eljárások során a GVH a tájékozódás érdekében számos vizsgálati jogosítvánnyal élhet:

- adatkérés,
- tanúmeghallgatás,
- szakértő igénybevétele,
- iratokba való betekintés,
- bírói engedély birtokában előzetes értesítés nélküli helyszíni szemle („hajnali rajtaütés”) tartása a vállalat székhelyén vagy akár a vállalat munkatársainak lakóhelyén és gépkocsijában, lefoglalás, zár alá vétel vagy a számítógép adattáráról tükrömásolat készítése.

Az eljárás lezárásaként hozott határozatában a GVH Versenytanácsa

- megállapíthatja a jogsértés megtörténtét,
- elrendelheti a törvénybe ütköző állapot megszüntetését, illetve
- megtilthatja a jogsértő magatartás további folytatását,
- előírhatja kötelezettség teljesítését a jogsértő vállalkozás számára, továbbá
- rendelkezhet az éves bevétel 10%-ig terjedő bírság kiszabásáról is,
- ha pedig azt állapítja meg, hogy a magatartás nem ütközik törvénybe, az eljárást megszünteti.

Milyen jogérvényesítési lehetőség áll még rendelkezésre? Megtéríttethetem-e versenyjogsértés miatti káromat?

A fogyasztók megtévesztése, a versenyt korlátozó megállapodások, valamint az erőfölénnyel való visszaélés tilalmának megsértői ellen kétféle módon lehet fellépni: ha a közérdek védelme azt indokolja, a GVH versenyfelügyeleti eljárást indít, amelynek célja a jogsértés megszüntetése, továbbá indokolt esetben a jogsértés szankcionálása; egyéni jogsérelme orvoslására pedig bíróság előtt polgári pert indíthat az, akit a sérelem ért (pl. kárt szenvedett).

A versenytörvény 2005. november 1-jei módosításának eredményeként a bíróságok maguk is kimondhatják a versenyjogsértés megtörténtét, ahhoz nincs szükség a GVH előzetes — jogsértést megállapító — döntésére, s egyúttal a kereseti kérelemnek megfelelően kártérítést is megíthelhetnek, de lehetőségük van a szerződéses jogviszonyok alakítására is.²

---

² A magánjogi jogérvényesítés lehetőségéről, előnyeiről és hátrányairól külön szórólap tartalmaz részletes információkat.

Lehet-e előzetes véleményezést kérni a GVH-tól?

A jelenleg hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé a GVH számára, hogy egy készülő, még le nem közölt hirdetés, reklám, tervezett vállalati intézkedés, fontolgatott szerződés vagy összefonódás kapcsán véleményt nyilvánítson.

A piaci szereplők számára a GVH Versenytanácsának a GVH www.gvh.hu címen elérhető honlapon olvasható határozatai lehetnek orientáló jellegűek azzal a megjegyzéssel, hogy a Versenytanács nincsen kötve korábbi hasonló tárgyú döntéseihez.

Olvasóink figyelmébe!

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az itt közöltek csupán tájékoztató jellegűek, a GVH működésének jogi hátterét a versenytörvény írja le részletesen.

Amennyiben további kérdéseire keres választ, keresse fel a GVH honlapját a www.gvh.hu címen. Készséggel áll rendelkezésére a GVH ügyfélszolgálat is, amely a **06-1-472-8851** telefonszámon vagy az ugyfelszolgalat@gvh.hu e-mail címen fogadja a kérdéseket, illetve személyesen is felkereshető a hivatal épületében (1054 Budapest, Alkotmány u. 5.) hétfőtől csütörtökig 8.30-16.00 óra, pénteken 8.30-13.30 óra között.

A decorative graphic in the top left corner consists of several stylized hand icons. One is a solid blue hand pointing down and to the right. The others are orange outlines of hands pointing in various directions, including down and to the right, and down and to the left.

Jogszabályi háttér:

- *A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (versenytörvény)*
- *Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 82. cikke*
- *A Tanács 1/2003/EK rendelete a 81. és 82. cikk szerinti eljárásokról*

További információk olvashatók a következő dokumentumokban:

-
- A decorative graphic on the left side of the page features a solid blue hand pointing down and to the right, and several orange outline hands pointing in various directions, including down and to the right, and down and to the left.
- *A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének 2/2003. számú közleménye az antitröszt ügyekben a bírság összegének megállapításával kapcsolatos elvekről (módosította: 2/2005. számú közlemény)*
  - *A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek*
  - *A GVH Versenytanácsának elvi állásfoglalásai*

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL
VERSENYKULTÚRA KÖZPONT

Kiadja a Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központja
1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
www.versenykultura.hu

Felelős kiadó: dr. Belényi Andrea
Készítették: a GVH munkatársai
Kiadványterv: Team Work Bt.

Nyomda: BUDAI HI.TOP Nyomdaipari Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

Budapest, 2007

Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központ
1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
www.versenykultura.hu